

Mnenje Evropskega odbora regij – Novi ukrepi za trajnostno prihodnost Evrope – Evropsko ukrepanje za trajnost

(2017/C 342/03)

Poročevalec: Franco Iacop (PES/IT), predsednik deželnega sveta avtonomne dežele Furlanija – Julijska krajina

Referenčni dokument: Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Novi ukrepi za trajnostno prihodnost Evrope – Evropsko ukrepanje za trajnost

COM(2016) 739 final

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ (OR)

Uvod

1. pozdravlja prizadevanja Evropske komisije, da aktivno in konstruktivno prispeva k strateškim ciljem Agende 2030, s tem ko postavlja temelje za soočanje z vrsto temeljnih in povezanih izzivov svetovnega dometa;
2. ugotavlja, da Komisija v programskem dokumentu, ki ga je v obliki sporočila sprejela 22. novembra 2016, predlaga zelo ambiciozno in široko zastavljeno strategijo, osredotočeno na trajnostni razvoj;
3. se zaveda prizadevanj Komisije za povezovanje Agende s strategijo Evropa 2020 in s tem z evropskimi strukturnimi in investicijskimi skladi; poudarja, da so – glede na kompleksnost in številčnost različnih referenčnih okvirov – potrebni usklajenost politik, njihovo povezovanje in dosleden okvir upravljanja;
4. poudarja, da je za doseg rezultata v procese odločanja nujno vključiti vse ravni oblasti, zlasti pa lokalne in regionalne oblasti;

Splošne ugotovitve

5. ugotavlja, da se – ker morajo politike Evropske unije (EU) upoštevati načelo subsidiarnosti – cilji glede trajnosti nanašajo neposredno na odgovornosti, pristojnosti in funkcije poddržavnih ravni oblasti;
6. poudarja, da so lokalni in regionalni organi – regije, pokrajine, okrožja, velemesta, manjša mesta in občine – dejansko pravi oblikovalci politik, ki bodo morali opredeliti najustreznejše ravni in načine upravljanja za povezovanje ciljev EU in Združenih narodov s cilji lokalnih skupnosti;
7. opozarja, da imajo pri dveh od 17 ciljev trajnostnega razvoja lokalne oblasti bistveno vlogo, to sta cilja št. 10 in 11. Pri prvem gre za zmanjšanje razlik med območji, pri drugem pa za zagotavljanje temeljnih nalog urbanističnega načrtovanja, prevoza, socialne zaščite in za trajnostne načine življenja;
8. v zvezi s tem poudarja, da v sporočilu ni preučena potreba po merjenju napredka pri doseganju ciljev trajnostnega razvoja, niti na ravni Združenih narodov ter na evropski in nacionalni ravni, niti na poddržavni ravni, zato Evropsko komisijo poziva, naj ima to razsežnost v mislih pri nadaljnjem razvijanju kazalnikov za merjenje napredka ter da v to vključi tudi lokalno strokovno znanje in obstoječe mreže;
9. poudarja, da je treba tem dodati še prednostne naloge, ki izhajajo iz pristojnosti, ki so horizontalno povezane z drugimi strateškimi cilji, kot so agenda za mesta, socialna vključenost, politike EU na področju podnebja in energije, zmanjševanje emisij, zmanjševanje tveganja naravnih nesreč, okoljske politike in krožno gospodarstvo, mobilnost, pametna specializacija, pametna mesta (pametne dežele), ki izhajajo z vrha v Bratislavi in iz Konvencije županov o podnebnju in energiji;

10. priporoča, da se vmesni pregled večletnega finančnega okvira izkoristi za uskladitev Agende 2030 s strategijo Evropa 2020 ter da se revidirajo ključne smernice, tako da bodo že takoj upoštevani novi cilji trajnostnega razvoja;
11. ceni prizadevanja iz delovnega dokumenta *Key European action supporting the 2030 Agenda and the Sustainable Development Goals* (SWD (2016) 390 final) (Ključni evropski ukrepi v podporo Agendi 2030 in ciljem trajnostnega razvoja), ki spremlja sporočilo in katerega cilj je povezati strategijo Evropa 2020 s cilji Agende 2030: izkoristijo se povezave med tremi stebri, sedmimi vodilnimi pobudami in petimi cilji, ki izhajajo iz prednostnih nalog strategije Evropa 2020, ter 11 tematskimi cilji kohezijske politike;
12. opozarja, da je za uresničitev vseh ciljev glede trajnostne prihodnosti, ki so predlagani v sporočilu, vsekakor nujno, da prizadevanja potekajo na lokalni ravni; zato priporoča prilagoditev ciljev Agende 2030 lokalni ravni, saj je to edini način za doseg konkretnega in trajnega učinka na življenje ljudi;
13. se strinja, da sta zaradi zapletenosti različnih ravni upravljanja potrebna usmerjanje in nadzor, ki lahko postopek odločanja oplemenitita z oceno politik in inovativnostjo institucionalnih struktur (merjenje učinkov);
14. meni, da se nekatere povezave med prednostnimi nalogami Junckerjeve Komisije in cilji trajnostnega razvoja prepletajo na področjih, ki so pomembna za lokalne in regionalne oblasti. Taka je zlasti prednostna naloga zaposlovanja, ki je povezana z znanjem in spretnostmi iz cilja trajnostnega razvoja št. 4 (usposabljanje in izobraževanje), za katere imajo pomembne pristojnosti lokalne in regionalne oblasti, zlasti v povezavi s stroški prehoda na trajnostno Evropo;
15. si želi, da bi se naložbeni načrt Komisije nanašal tudi na materialno in nematerialno infrastrukturo, ki je v pristojnosti lokalnih in regionalnih oblasti (socialno varstvo, informacijske mreže, mreže za mobilnost, energetske mreže in telekomunikacijska omrežja, ravnanje z odpadki, celostno upravljanje voda itd.) in je pogosto povezana z različnimi cilji trajnostnega razvoja (med drugim s cilji št. 8, 9, 12 in 13);
16. opozarja, da se tudi prednostna naloga Komisije št. 3 (*odporna energetska unija s podnebno politiko, usmerjeno v prihodnost*) prekriva z več cilji trajnostnega razvoja na področjih, za katera so pristojne lokalne in regionalne oblasti. Tako je v primeru ciljev trajnostnega razvoja 5, 7 in 13, kjer so lokalne in regionalne oblasti ciljna skupina in akterke politik boja proti podnebnim spremembam in politik glede oskrbe z vsem dostopno trajnostno energijo ter zaščite socialnih pravic, ki se zagotavljajo z nujnim izvajanjem socialnih storitev na lokalni ravni;
17. poudarja, da prednostna naloga št. 7, katere cilj je vzpostaviti območje pravosodja in zaščite temeljnih pravic, zasnovanega na medsebojnem zaupanju, vključuje politike za zagotavljanje enakosti spolov, v katerih imajo lahko lokalne in regionalne oblasti pomembno vlogo, skladno s ciljem trajnostnega razvoja št. 5 in s potrebo po ponovni vzpostavitvi zaupanja državljanov v evropske institucije;
18. ponavlja, da je odpornost na nesreče eden od ključnih elementov trajnostnega razvoja, in poziva institucije EU, naj zagotovijo, da bo to načelo eno od glavnih temeljev prihodnjih ukrepov v zvezi s trajnostnim razvojem v Evropi ⁽¹⁾;
19. poudarja, da je cilj prednostne naloge št. 8 spopadanje z globalnim pojavom migracij nepričakovanih razsežnosti v celoti skladen s ciljema trajnostnega razvoja št. 1 in 10 ter horizontalno povezuje pristojnosti lokalnih in regionalnih oblasti, ki so pogosto pod hudim pritiskom, ker morajo upravljati izredno velike migracijske tokove;

Posebne ugotovitve

20. ugotavlja, da ukrepov za doseganje ciljev trajnostnega razvoja morda ne bo vedno mogoče vključiti v okvir celostnih politik, za razliko od kohezijske politike; zato je bistveno določiti prednostne naloge, ki upoštevajo najnujnejše zahteve v dinamični perspektivi, katere cilj je, da bi dolgoročno uresničili vse cilje trajnostnega razvoja. Nujno je torej upoštevati predlog OR, da je treba sprejeti kodeks ravnanja za vključevanje lokalnih in regionalnih oblasti;

⁽¹⁾ COR 5035/2016; COM(2016) 739 final.

21. poudarja, da cilji terjajo iskanje ravnotežja med današnjimi zahtevami in zahtevami prihodnjih generacij, pa tudi ravnotežja med zahtevami različnih ravni uprave, kar je bistvenega pomena za zmanjševanje visokih stroškov prehoda, ki bodo bremenili lokalne in regionalne oblasti. Nevzdržnost stroškov lahko ogrozi dojemljivost javnosti in dejansko izvajanje ustreznih ukrepov, še posebej pa zmogljivosti bolj obrobni območij (notranjih območij), da bi prispevala k globalni trajnosti in bolj splošno k vzdržnosti ciljev trajnostnega razvoja;

22. opaža časovni razkorak med evropskimi ukrepi (2020), na katere se sklicuje obravnavano sporočilo, in Agendo 2030 ter si želi, da bi ob novi opredelitvi ciljev skozi ves referenčni časovni razpored, ki bi bili skladni s tistimi v Agendi, predvideli tudi dodatne ekonomske in finančne instrumente podpore;

23. obžaluje, da v sporočilu ni analize tveganj, ki se lahko pojavijo med izvajanjem 17 ciljev trajnostnega razvoja; takšna analiza bi lahko bila v veliko pomoč, saj bi lokalnim in regionalnim oblastem priskrbela ustrezne instrumente za premagovanje težav pri izvajanju politik, povezanih s cilji. Nujni instrument je prilagoditev vseh kazalnikov lokalni ravni, da bi lahko nenehno spremljali razvoj neenakosti tudi s kazalniki, ki so alternativa BDP, kot so kvalitativni kazalniki, s katerimi je mogoče meriti tako pravičnost razvoja kot socialni napredek na lokalni ravni;

24. poudarja, da je treba lokalnim in regionalnim oblastem nameniti ustrezna sredstva, da bodo lahko dosegle podsklop ciljev, za katerega so zadolžene. Ta sredstva se lahko pridobijo prek posebnih nacionalnih transferjev, pa tudi prek večje finančne pristojnosti na lokalni ravni;

25. meni, da je treba spodbujati platforme in pobude, ki omogočajo izmenjavo dobre prakse med lokalnimi in regionalnimi oblastmi, uporabljati pa tudi tiste, ki so jih že pripravili mednarodni organi, npr. Program Združenih narodov za razvoj Live – Platforma znanja o trajnostnem razvoju, ter se izogibati temu, da bi se Agendo 2030 izkoriščalo kot priložnost za centraliziranje politik. Zato Odbor z zanimanjem pričakuje uvedbo platforme več akterjev, ki jo je napovedala Komisija s ciljem, da bi olajšala izvajanje univerzalnih vsebin Agende na lokalni in regionalni ravni, predvsem pa spodbudila izmenjavo dobre prakse in obveščala o napredku najbolj dinamičnih evropskih lokalnih in regionalnih skupnosti; pričakuje, da bo v svoji institucionalni vlogi skupščine, ki zastopa lokalne in regionalne oblasti, ustrezno vključen v to platformo;

26. priznava, da izboljšanje življenjskih pogojev v EU ni odvisno le od njene sposobnosti, da okrepi ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo, ampak tudi od blaginje in varnosti na območjih zunaj EU. V zvezi s tem in v skladu z novimi usmeritvami, ki jih je Komisija podala v sporočilu glede novega evropskega soglasja o razvoju, Odbor vztraja, da je treba okrepiti ukrepe decentraliziranega sodelovanja in ukrepe za razvoj tretjih držav, s spodbujanjem uporabe platform za obveščanje in razpravo o razvoju, ki jih imajo na voljo lokalne in regionalne oblasti, kot so: ARLEM, CORLEAP, konference o decentraliziranem sodelovanju, organizirane vsaki dve leti, in atlas decentraliziranega sodelovanja, ki partnerskim državam omogočajo, da se srečujejo, pogovarjajo in si izmenjujejo dobre prakse;

27. se strinja s stališčem Komisije, ki podpira Agendo EU za mesta, sprejeto leta 2016 v okviru Amsterdamskega pakta in se bo izvajala v sodelovanju z lokalnimi in regionalnimi oblastmi, da bi pokrivala vse vidike trajnostnega razvoja ter prispevala k izvajanju svetovne „nove agende za mesta“;

28. se strinja, da morajo strategije za trajnostni razvoj mest ter za horizontalno in vertikalno sodelovanje v sistemu participativnega upravljanja upoštevati raznolikost mest, pomen socialnih inovacij ter načrtovanja, usmerjenega v prihodnost, s celovitim in usklajenim pristopom, zlasti pri soočanju s pomembnimi izzivi s ciljem izboljšanja kakovosti življenja v mestih;

29. priporoča, naj bo analiza Agende 2030 in njenih ciljev skladna tudi z evropskim modelom razvoja, ki se strukturira okrog lokalnih proizvodnih sistemov (grozdov), sestavljenih večinoma iz malih in srednje velikih podjetij. Po tej logiki si želi, da bi razvojni modeli posebno pozornost namenili tudi manjšim mestnim središčem, saj lahko preveč skoncentriran teritorialni razvoj pomeni past v obliki premajhne razvitosti, ki lahko sproži procese marginalizacije in upadanja števila prebivalstva;

30. pozitivno ocenjuje dejstvo, da je v dokumentu navedeno, da so razsežnosti trajnostnega razvoja (tj. družbena, okoljska in gospodarska) stebri, na katere se morajo skladno opirati politične usmeritve Komisije, da bi uresničili cilje trajnostnega razvoja in 13 sektorskih politik, ki so bile sprejete s finančnim okvirom 2014–2020. Vendar meni, da bo zaradi novih svetovnih izzivov treba lokalni razvoj okrepiti s teritorialno razsežnostjo;

31. poudarja, da je lokalnim in regionalnim oblastem treba dati vlogo akterjev politik, glede na to, da so blizu državljanom in da so sposobne prispevati k njihovi ponovni pridobitvi zaupanja v evropske institucije in projekt integracije. Upravljanje na več ravneh je najboljša rešitev za politike, katerih cilj je zagotoviti trajnostno prihodnost ter povezati 10 prednostnih nalog Komisije, 11 tematskih ciljev kohezijske politike in 17 ciljev trajnostnega razvoja iz Agende 2030;

Izboljšanje učinka politik socialnega stebra

32. opozarja, da za soočanje s kompleksnostjo trajnostnega razvoja in pri spopadanju z revščino niso najboljše metode politike in programi, ki prihajajo z vrha in se jih upravlja na centralni ravni, temveč je treba lokalnim in regionalnim oblastem zagotoviti potrebno pristojnost in neodvisnost, da se lahko ustrezno odzovejo na velike socialne tematike;

33. poudarja, da je treba politike, ki jih določa Listina EU o temeljnih pravicah, okrepiti z načrtovanjem trajnostne socialne politike, ki vključuje vse ravni upravljanja. Le tako bo mogoče vsem zagotoviti dostop do osnovnih storitev in najti rešitve za nove zahteve, ki jih prinašajo demografske spremembe, z lokalnimi politikami za spodbujanje aktivnega in zdravega staranja;

34. opozarja Komisijo, da si je treba prizadevati za politike s ciljem spodbujanja zdravja ljudi, kar je prednostnega pomena pri socialnem vključevanju, in sicer z izboljšanjem življenjskih pogojev na mestnih in primestnih območjih ter zagotavljanjem dostopa do javnih storitev, prostočasnih in športnih dejavnosti, tudi za invalide, ter spodbujanjem zdravstvene preventive za vse prebivalstvo, vključno s starejšimi ljudmi, migranti in drugimi skupinami prebivalstva, ki so izpostavljene revščini in socialni izključenosti, obenem pa spodbuja tudi države članice ter lokalne in regionalne oblasti, naj ravnajo enako;

35. meni, da je potencial socialnega gospodarstva v ustvarjanju delovnih mest in boju proti brezposelnosti mladih in žensk, zato je nujno, da se v Agendi 2030 poudari družbena odgovornost podjetij in potreba po tem, da se med mladimi spodbuja podjetniški duh. Poleg tega mora nova strategija v skladu z večsektorskim pristopom vključevati različne razsežnosti trajnosti in nove možnosti za ustvarjalnost;

36. meni, da je v Agendo 2030 treba vključiti kulturo ter jasno navesti njeno vlogo pri trajnostnem razvoju in ustvarjanju novih delovnih mest z nadaljnjim oblikovanjem skupnih evropskih idealov, da bi v svetu razširili pričakovanja in načela demokracije, socialne pravičnosti in solidarnosti. Kultura učinkovito prispeva k strategijam vključujočega razvoja, saj ima močan učinek na cilje trajnostnega razvoja, z izboljšanjem izobraževalnih sistemov, bojem proti socialni izključenosti in revščini, odpravo vzrokov za neenakost, spodbujanjem enakih možnosti in odpravo generacijskih in demografskih razlik;

Izboljšanje učinka politik okoljskega stebra

37. meni, da so tudi vprašanja, ki so na videz globalna, kot so podnebne spremembe, zmanjševanje emisij CO₂, varčevanje z energijo, proizvodnja energije iz obnovljivih virov, zaščita biotske raznovrstnosti, zmanjšanje izkoriščanja virov, celosten promet in krožno gospodarstvo, dejansko odvisna od lokalnih politik in ukrepov. Zato priporoča, da se posebna pozornost nameni okolju prijazni proizvodnji;

38. meni, da bi bil zaradi obsežnosti obravnavanih področij potreben integriran pristop in sodelovanje med upravljanjem na več ravneh in različnimi skupinami, ki jih zanima okolje. Koncept kohezije tako gradi mostove med gospodarsko učinkovitostjo, socialno kohezijo, razvojem kulture in okoljskim ravnovesjem, s tem ko trajnostnemu razvoju daje osrednji pomen pri oblikovanju politik;

39. se strinja z mnenjem, da človeške dejavnosti in podnebne spremembe ustvarjajo vse večji pritisk na morske ekosisteme. V zvezi s tem je treba opozoriti na ukrepe Komisije za zagotavljanje varnih, čistih in trajnostno upravljanih oceanov z nadaljnjo podporo izvajanju programa za modro rast, katerega cilj je izkoristiti možnosti, ki jih nudijo evropski oceani in morja za ustvarjanje delovnih mest, ekonomske vrednosti in trajnosti. Poleg tega še enkrat poudarja, da inovacije v modrem gospodarstvu lahko pomagajo zagotoviti učinkovito in trajnostno rabo dragocenih morskih virov ⁽²⁾;

40. vsem institucijam priporoča, da, kolikor je mogoče, zmanjšajo količine zavržene hrane in da predelujejo odpadke, obenem pa spodbujajo naložbe in zaposlovanje v širšem okviru *zelenega gospodarstva*. EU si mora odločno prizadevati za podporo prizadevanj za opustitev linearnega gospodarstva in krepitev krožnega gospodarstva, kar je Odbor že izrazil v mnenjih *Na poti h krožnemu gospodarstvu: pregled zakonodaje EU o odpadkih, Zakonodajni predlogi, ki spreminjajo direktive o odpadkih in Akcijski načrt EU za krožno gospodarstvo*;

Izboljšanje učinka politik gospodarskega stebra

41. meni, da razvojni modeli, ki so odvisni od novih dejavnikov konkurence, kot so omrežja, ki omogočajo medsebojno povezovanje neskončne količine podatkov z neomejenim številom uporabnikov, kažejo na ostro ločnico med potrebami podjetij za skrajšanje časa do prodaje na trgu in trajanjem postopkov za doseganje skupnih stališč in birokratskih postopkov. Lokalne in regionalne oblasti lahko ustrezno pospešijo sprejemanje političnih odločitev v tempu, ki ga narekujejo trgi;

42. poziva k resnični podpori razvojnih modelov in zlasti podpori nematerialnih mrež, ki z lažjim dostopom do neskončne količine podatkov vplivajo na nove dejavnike lokalne konkurenčnosti ter prehod na nove paradigme proizvodnje;

43. meni, da je nujen razvoj strategij za izvajanje strukturnih politik, da bi razvojni stebri upoštevali korenite spremembe paradigme proizvodnje, pri čemer bi se – tudi s spodbudami – podprla zlasti trajnostna proizvodnja, dokler ne bodo inovacije omogočile stroškovno učinkovitega prehoda na krožno gospodarstvo. Očitno je, da takšne politike ne prispevajo samo k premagovanju novih zahtevnih izzivov, ki jih prinašajo procesi globalizacije, temveč pomenijo tudi jasen odziv na kompromis glede socialnih zahtev, ki okolje postavljajo nasproti delovnim mestom;

44. priznava, da globalizacija, ki je predvsem posledica večje mobilnosti ljudi, proizvodov in podatkov, pospešuje mednarodno konkurenco ne le med podjetji, ampak tudi med območji. Zato je treba odločno ukrepati pri dejavnikih, ki povzročajo konkurenco med območji, kot so socialni in institucionalni kapital, infrastruktura in inovacije, da bi dali nov zagon evropskim gospodarstvom;

45. opozarja, da imajo lokalne in regionalne oblasti ključno vlogo v odnosih med javno-zasebnimi partnerstvi, saj so sposobne prepoznati raznolikost oblik razvoja, ki lahko spodbudijo naložbe, s katerimi lahko območje izkoristi svoje lastne vire;

Izboljšanje učinka politik teritorialnega stebra

46. obžaluje, da sporočilo, ki ga je sprejela Komisija, sploh ne vsebuje pojma ozemeljski kapital, ki ga je leta 2001 opredelila Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj, Komisija pa ga je prevzela leta 2005. Glede tega naj spomnimo, da pojem obsega celoto lokaliziranih virov, tj. naravnih, človeških, umetnih, organizacijskih, relacijskih in kognitivnih, ki tvorijo konkurenčni potencial območja;

47. ugotavlja, da so kriza in učinki globalizacije močno vplivali na odnose, ki so zagotavljali kohezijo med območji, saj so povzročili razkol (med mesti in podeželjem, med centri in obrobjem) ter spremenili dinamiko izgradnje družbe. Zato je treba prevzeti nalogo preoblikovanja starih modelov teritorialne politike, za katere je značilen funkcionalen pristop in ki ozemlja reducirajo zgolj na prostor, v nove institucionalne matrike, ki pa, nasprotno, ozemljem namenjajo vlogo kolektivnega akterja;

48. priznava, da Amsterdamski pakt postavlja v ospredje vse bolj zanimivo vlogo mestnih politik, katerih namen je izvajati ukrepe za spodbujanje socialne kohezije in gospodarskega razvoja, in je prepričan, da lahko mesta pozitivno prispevajo k inovativnim procesom;

⁽²⁾ COR 2203/2012.

PRIPOROČILA REGIONALNIM IN LOKALNIM OBLASTEM

49. poudarja, da imajo lokalne in regionalne oblasti bistveno vlogo na področju varstva in razvoja mestnega okolja, podeželskih območij in skupne dediščine ter da lahko prispevajo k „spremenjenemu svetu“ iz Agende 2030, in sicer s proaktivnim ravnanjem in zavezanostjo za:

- (a) izboljšanje svojih strateških upravnih zmogljivosti;
- (b) spodbujanje oblikovanja zahtevne in ozaveščene civilne družbe;
- (c) razvijanje celovitega mestnega in ozemeljskega načrtovanja;
- (d) spodbujanje gospodarskih priložnosti na lokalni ravni, s ciljem ustvarjati dostojna delovna mesta in okrepiti socialno kohezijo;
- (e) spodbujanje regionalnih načrtov in strategij trajnostnega razvoja, ki povezujejo cilje trajnostnega razvoja s političnimi cilji, obenem pa spreminjajo in prilagajajo načrtovanje, da bi se odzvali na izzive trajnostnega razvoja in s tem prispevali k opredeljevanju nacionalnih programov reform;
- (f) vodenje prehoda na gospodarstvo z nizkimi emisijami ogljikovega dioksida ter na odporna mesta in regije;
- (g) spodbujanje oblikovanja trajnostnih načrtov mestne mobilnosti;
- (h) priznavanje in spodbujanje vloge kulture pri trajnostnem razvoju ter poudarjanje lokalne dediščine, ustvarjalnosti in raznolikosti;
- (i) spodbujanje udeležbe gospodarskih, socialnih in kulturnih akterjev, univerz in znanstveno-raziskovalnih središč ter državljanov pri pripravi načrtov in pobud za doseganje ciljev trajnostnega razvoja, tudi v sodelovanju s Skupnim raziskovalnim središčem pri pobudi Srečanje med znanostjo in regijami;
- (j) spodbujanje izobraževalnih programov o trajnostnem razvoju v šolah in kulturnih dejavnosti, ki obravnavajo vprašanja trajnosti;
- (k) spodbujanje vključevanja kazalnikov pravične in trajnostne blaginje v postopek priprave regionalnih zakonov in proračunskih dokumentov;
- (l) vzpostavitev partnerstev v okviru decentraliziranega sodelovanja za razvoj;

50. poudarja, da so lokalne in regionalne oblasti sposobne razvijati oblike participativne demokracije, zlasti z vključevanjem žensk, mladih, starejših in manjšin, na katerih temelji načrtovanje in izvajanje celostnih strategij gospodarskega razvoja na lokalni ravni;

PRIPOROČILA NACIONALNIM OBLASTEM

51. priporoča pristop od spodaj navzgor in oblikovanje ustreznega pravnega okvira, ki mu bo dodeljeno dovolj sredstev. Tak nov sistem se lahko uspešno vzpostavi le ob izvedbi temeljitejše decentralizacije v različnih državah EU. Nacionalne oblasti bi morale:

- (a) spodbujati deljeno upravljanje in dejansko decentralizacijo, ki bi omogočala sodelovanje vseh zainteresiranih akterjev, ne le v predhodnih, temveč tudi v poznejših fazah;
- (b) oblikovati skladne in celostne teritorialne politike v sodelovanju s podnacionalnimi oblastmi, zlasti pri oblikovanju nacionalnih programov reform;
- (c) ponovno razmisliti o podnacionalnih finančnih sistemih, da bi financiranje uskladile s trajnostjo;
- (d) vključiti regionalno in lokalno raven v spremljanje ciljev trajnostnega razvoja, podprtih z natančnimi lokalnimi podatki;

52. opozarja, da mora oblast na državni ravni v pripravo lokalnih akcijskih načrtov, katerih namen je doseči cilje trajnostnega razvoja, najbolje s pristopom od spodaj navzgor vključiti lokalne in regionalne oblasti, pri tem pa upoštevati močne in šibke točke ter načeli vključevanja vseh državljanov ter učinkovitosti porabe;

PRIPOROČILA RAVNI EU IN MEDNARODNI RAVNI

53. je prepričan, da bodo lahko svetovne politike in sporazumi v celoti izkoristili prizadevanja in izkušnje lokalne ravni le, če bodo lokalne in regionalne oblasti sestavni del strukturnega dialoga in upravljanja, ne le navaden akter. Prizadevanja regionalnih in lokalnih oblasti za organizacijo in pripravo utemeljenih informacij morajo biti priznana kot del postopka odločanja, tudi z ukrepi, kot so:

- (a) vključitev organiziranih mrež lokalnih in regionalnih oblasti v organe upravljanja mednarodnih institucij za razvoj;
- (b) krepitev finančnih instrumentov in revizija trajnostnih lokalnih razvojnih politik;
- (c) spodbujanje decentraliziranega sodelovanja, tudi z državami zunaj EU, ter izmenjave novih znanj in izkušenj za pospeševanje inovacij;

54. poziva evropsko in nacionalno raven, da namenita sredstva za predhodno in naknadno ocenjevanje učinka politik za trajnostni razvoj. V ta namen bo treba tudi boljše uskladiti vse politike, ki jih izvajajo EU in njene države članice ter lokalne in regionalne oblasti;

55. poziva Komisijo, naj še bolj strateško in funkcionalno uporablja nacionalne programe reform, ki so formalno že del načrtovanja Kohezijskega sklada, tako da praktično uporablja že sprejete instrumente za podporo trajnostnemu razvoju. Tako bi bilo v okviru evropskega semestra možno izpostaviti ne samo reformne ukrepe za uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja, ki se načrtujejo in izvajajo na nacionalni ravni, temveč tudi tiste, ki se nanašajo na regionalno in lokalno razsežnost;

56. evropski in mednarodni ravni upravljanja priporoča, da prevzameta usklajevanje kompleksnega sistema svetovnih odnosov ter nadzorujeta regionalna žarišča napetosti, spremljata preoblikovanje in prestrukturiranje institucionalnih in produkcijskih sredstev, ki so dediščina prejšnjega stoletja, ter lokalnim akterjem dodelita potrebne pristojnosti, da bodo lahko krhka geo-ekonomska ravnovesja pretvorili v razvojne priložnosti, ki bodo okrepile konkurenčnost lokalnih proizvodnih sistemov na svetovnem trgu.

V Bruslju, 12. julija 2017

Predsednik
Evropskega odbora regij
Markku MARKKULA